

НАПРЯМ 3. СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Черба Віта Миколаївна

*кандидат наук з державного управління,
доцент кафедри соціального забезпечення та податкової політики;*

Ткаченко Юлія Олександрівна

*здобувачка вищої освіти першого (бакалаврського) рівня,
Університет митної справи та фінансів*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-484-2-20>

РОЛЬ СОЦІАЛЬНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В ІНТЕГРАЦІЇ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ НА РИНКУ ПРАЦІ

Інтеграція осіб з інвалідністю на ринок праці наразі є одним із ключових завдань сучасної соціальної політики, адже цей процес вимагає не лише нормативно-правового забезпечення, а й ефективного соціального менеджменту, здатного координувати взаємодію між державними структурами, роботодавцями та самими людьми з інвалідністю.

Незважаючи на формальне існування квот на працевлаштування осіб з інвалідністю, проте рівень фактичної зайнятості залишається критично низьким. Станом на початок 2024 року лише 17,4 % (448, 2 тис. осіб) осіб з інвалідністю в Україні мали офіційну роботу, тим самим понад 80% залишаються поза економічним життям країни. Такий рівень працевлаштування значно нижчий за середній по Європейському Союзу, де працюють 50 – 55% осіб з інвалідністю [1]. Проблеми інтеграції зумовлені низкою факторів, серед яких: стереотипне сприйняття, недоступність робочих місць, брак професійної реабілітації, адаптоване навчання, а також нерозвинені механізми підтримки роботодавців. Розглянемо проблеми при працевлаштуванні через наявність інвалідності на рис. 1.

Рис. 1. Проблеми інтеграції осіб з інвалідністю на ринок праці, %

Джерело: побудовано авторами за даними [2]

Успішна інтеграція осіб з інвалідністю в економічне життя суспільства неможлива без ефективного соціального менеджменту – системи управлінських дій, спрямованих на формування сприятливого середовища для працевлаштування, соціальної адаптації та реалізації трудового потенціалу цієї категорії громадян. Соціальний менеджмент виступає посередником між державними політиками, можливостями бізнесу та потребами самих осіб з інвалідністю.

По-перше, важливою функцією соціального менеджменту є координація між різними суб'єктами процесу – органами влади, службами зайнятості, навчальними закладами, неурядовими організаціями та роботодавцями. Така міжсекторальна взаємодія дозволяє комплексно підходити до вирішення проблем працевлаштування: не лише надавати вакансії, а й забезпечувати підготовку кадрів, консультування, юридичну підтримку, психологічну допомогу, адаптацію до нового середовища.

По-друге, соціальний менеджмент повинен формувати інклюзивну корпоративну культуру, що означає підтримку роботодавців в реалізації програм соціальної відповідальності, просвітницькі кампанії щодо подолання стереотипів, навчання керівників та HR-менеджерів принципам інклюзії. Зокрема, важливо стимулювати бізнес створювати безбар'єрні умови праці – як фізично (адаптовані приміщення), так і організаційно (гнучкі графіки, віддалена робота, супровід на робочому місці).

По-третє, необхідною складовою є персоніфікована робота з особами з інвалідністю, яка передбачає не лише надання доступу до інформації про вакансії, а й розвиток їхніх професійних компетенцій, мотивації та впевненості у власних силах. Ефективний соціальний менеджмент сприяє формуванню індивідуальних кар'єрних траєкторій, супроводжує процес адаптації на робочому місці та підтримує подальший професійний розвиток. Крім того, важливим інструментом соціального менеджменту є моніторинг і оцінювання ефективності програм працевлаштування. Виявлення бар'єрів, аналіз результатів квотування, участь у формуванні політик і механізмів фінансового стимулювання – все це дозволяє коригувати заходи відповідно до реальних потреб і досягати кращих результатів.

Таким чином, роль соціального менеджменту полягає не лише в організаційно-координуючій функції, а й є рушієм інклюзивних змін у суспільстві, спрямованих на забезпечення рівного доступу до праці для всіх громадян, незалежно від фізичних чи ментальних особливостей. Без його активного залучення механізми державної політики часто залишаються формальними й не досягають бажаного ефекту.

Список використаної літератури:

1. Конфедерація роботодавців України. Найбільше людей з інвалідністю зареєстровано у Львівській області, а найбільше працюють – у Києві. URL: <https://employers.org.ua/news/id2642>
2. Економічна правда. Працює кожен шостий. Чому людям з інвалідністю складно знайти роботу. URL: <https://epravda.com.ua/columns/2024/08/12/717804/>